Door het hart van ASTURIË

De Spaanse regio Asturië herbergt talloze geheimen, waaronder de duizenden jaren oude handelsweg Camín Real de La Mesa. Een nieuwe route verbindt bekendere trekpleisters met plekken die een beetje toerisme goed kunnen gebruiken.

Zodra het donker inzet, val ik als een blok in slaap op mijn veldbedje op Braña del Cuérragu (een *braña* is een hooggelegen weiland waar zomers vee graast en waar je *teitos* vindt, traditionele stenen bouwwerken die dienen om de *brañeiro* en het vee te huisvesten). Deze braña is van onze host, gids van Somiedo Experience, en *vaqueira* Sofia Berdasco (zie kader op de volgende pagina). We zijn ergens halverwege onze tocht over de Camín Real de La Mesa. De bijna twintig kilometer lange hike van vandaag, gecombineerd met de paardrijtocht naar Braña de Sousas, de wandeling naar Lago del Valle, het speuren naar beren en de copieuze Asturische diners overgoten met cider in de voorafgaande dagen, beginnen hun tol te eisen. Ik ben als een mummie ingepakt: twee thermoshirts, een fleecejack, thermolegging, handschoenen, een muts en een dikke slaapzak moeten me warm houden op deze frisse meinacht hoog in de Cantabrische bergen. Maar midden in de nacht schrik ik wakker van een briesend geluid en voetstappen. De hemel is

tekst
BARBERA BOSMA

fotografie
FRITS MEYST

Wat
Osas y Olas ('beren en golven') leidt van het Cantabrisch Gebergte, via natuurpark Somiedo en kleine, fotogenieke dorpjes en de rivier Nalón naar de kust.

Aantal dagen 6

Aantal kilometers
De route is opgedeeld in verschillende etappes, die je te voet of te paard kunt afleggen. De totale lengte van de Camín Real de La Mesa is 56 kilometer. Wij liepen het deel van Braña de La Mesa naar Puerto de San Lorenzo, een gemiddeld tot zware wandeling met flink wat hoogtemeters, en vervolgden onze weg een dag later een ruim uur te voet en vervolgens te paard, een rit van ongeveer vijf uur. De eenvoudige rondwandeling die we maakten in Lago del Valle, besloeg een kilometer of twaalf.

Mooiste uitzicht
Gelijkspel tussen het uitzicht over de bergen en de nachtelijke hemel vanaf Braña del Cuérragu en de Mirador del Sablon, een uitkijkpunt op de rotsen van Oviñana, dat bekendstaat als het bankje met een van de mooiste vergezichten ter wereld.

Uitzicht bij Mirador de Cuendia la Mucher, aan de Camín Real de La Mesa.

43° 21' 00" N | 05° 50' 00" W

bezaaid met duizenden sterren. Ik lig in de luwte van een muurtje. Zo voel ik me elk geval aan één kant beschermd tegen alles wat hier aan wildlife rondloopt. Gisteren hebben we, niet ver hiervandaan in natuurpark Somiedo, beren gezien. Weliswaar vanuit de verte, maar toch: ze zijn aanwezig, en helemaal gerust ben ik er niet op dat ze onze braña links laten liggen. Terwijl ik mezelf zo stil mogelijk houd om dat wat er hier rondloopt (behalve beren ook wolven) niet op te schrikken, speur ik behoedzaam de donkere weide af, op zoek naar de herkomst van het vreemde geluid. In de verte zie ik mijn reisgezelschap liggen. Links van hen ontwaar ik de bron van het gebries: een handvol vrij rondlopende paarden die net aanstalten maken om uit de waterbron te gaan drinken. Nog één keer kijk ik goed rond en voel me er dan voldoende van verzekerd dat de braña beervrij is. Ik val weer in slaap en ontwaak, heelhuids, als de zon zijn eerste vroege stralen over het met dauw bedekte veld werpt. In de verte steken de rotsen felrood af tegen de blauwe ochtendlucht en het groene gras. Ik plens koud water uit de bron in mijn gezicht en sluit me aan bij de rest van het gezelschap De gastvrije Sofia voorziet ons van koffie, zoetigheden en Spaanse tortilla. Veel tijd om rustig te ontbijten is er niet. We hebben een hike van een kilometer of tien voor de boeg: verder over de Camín, bergaf, over kronkelende bospaden en uitgestrekte velden vol bloemen, waaronder het legendarische veld van Piedraxueves ('Jupiters altaar').

BRAÑA DE SOUSAS
Vanaf camping Lagos de Somiedo trekken we te paard naar Braña de Sousas, waarop een aantal *corros* staan, karakteristieke ronde bouwwerken, waar vee, boeren en herders kunnen schuilen. We krijgen de eerste demonstratie cider schenken – en drinken – dat hier in Asturië tot een kunst is verheven, en er gemakkelijker uitziet dan het is.
campinglagosdesomiedo.com

1

3

Hier zijn overblijfselen zichtbaar van een hut waar herders, in de tijd dat de Camín de belangrijkste route tussen Asturië en de Hoogvlakte was, hun dorst konden lessen.

EL CAMÍN REAL DE LA MESA

In de schaduw van het Cantabrisch gebergte en de beroemde Picos de Europa, die de grens vormen tussen de regio's Asturië en Castilië en León, ligt de Camino Real del Puerto de La Mesa, in Asturië de Camín Real de La Mesa genoemd, de Koninklijke Weg van de Tafel. Tot in de negentiende eeuw was dit een van de belangrijkste verbindingen tussen Asturië en de Spaanse Hoogvlakte, het oudste deel van het Iberisch Schiereiland, en over tot tweeduizend meter hoge bergtoppen.

Volgens de overlevering is de Camín Real de La Mesa aangelegd over een andere handelsroute die al zo'n vijfduizend jaar Asturië met León verbindt, en daarmee ouder is dan bijvoorbeeld de Camino de Santiago de Compostela. Na hun overwinning (ca. 19 v.C.) op het noorden van Spanje, ontwikkelden en bewegwijzerden de Romeinen

VAQUEIROS
Onze gids tijdens het berenspotten en host tijdens het bivak in de buitenlucht is Vaqueira Sofia Berdasco, een van de laatst overgebleven praktiserende Vaqueiros van Asturië. Vaqueiros (officieel Vaqueiros de Alzada) zijn een Noord-Spaans nomadenvolk die in de bergen van Asturië en León leefden, die van oudsher transhumance beoefenen. Vaqueiros, waaronder het gezin waarin Sofia opgroeide, verplaatsen zich seizoensgebonden met hun vee en trokken van braña naar braña. Ze namen geen deel aan de 'gewone' maatschappij, maar namen bezit van de hooggelegen gebieden, en leefden volgens hun eigen wetten. Er was geen radio, geen tv, en pas op haar zeventiende, toen ze voor het eerst naar een gewone school ging, hoorde ze van het bestaan van Bruce Springsteen, vertelt Sofia lachend. Als gids bij Somiedo Experience, deelt ze haar liefde voor en kennis van de natuur met bezoekers.

2

NATUURPARK SOMIEDO
Dit ruige natuurgebied in het centrale deel van de Asturische bergen is sinds 1988 beschermd en sinds 2000 een Unesco-biosfeerreservaat. Dankzij die status heeft de populatie Cantabrische bruine beren – tien jaar geleden nog ernstig bedreigd – zich inmiddels tot een geschatte 350 vermenigvuldigd. Met Somiedo Experience kun je de beren, gewapend met telescopen en verrekijkers, (op een manier die de dieren niet stoort) spotten en leren over hun gedrag.
somiedoexperience.com

1 De klim van Alto de La Farrapona richting Braña de La Mesa.

2 Vaqueira Sofia Berdasco.

3 Langs de Camín Real de La Mesa vind je traditionele teitos en vele loslopende koeien.

Slapen

VALLE DE LAGO
Camping Lagos de Somiedo
Lommerrijke en betaalbare plek om je camper(busje), caravan of tent te parkeren. Vanaf 20,90 euro per nacht.
campinglagosdesomiedo.com

POLA DE SOMIEDO
Hotel Palacio Alvaro Florez-Estrada
Historisch landhuis met comfortabele kamers. Vanaf 65 euro per nacht.
florezestrada.com

BELMONTE DE MIRANDA
Palacio del Cardenal Cienfuegos
Beeldschoon tot hotel verbouwd zeventiende-eeuws *palacio*. Prijs op aanvraag, o.a. via Airbnb.

SAN ESTEBAN DE PRAVIA
Gran Hotel Brilliante
Lichte en smaakvol ingerichte, kamers, vanaf 99 euro per nacht.
granhotelbrillante.com

het pad verder, als onderdeel van Vía de la Plata (Zilverroute), die van Sevilla naar Santiago de Compostella loopt.

Nadat er begin negentiende eeuw een weg werd aangelegd tussen León en Oviedo, over de Pajares-pas, raakte de Camín in onbruik. Sommige delen werden vernietigd, andere raakten overgroeid en vervallen. Maar het overgrote deel is nog steeds goed te volgen. Onderweg langs de route, die door valleien, velden vol bloemen en over brañas en bergen en langs meren leidt, staan nog steeds een aantal overblijfselen uit de Romeinse tijd, waaronder stenen mijlpalen. We passeren *teitos* en *corros*, grazende, verbaasd opkijkende koeien, grafheuvels uit de Bronstijd, een kudde paarden, een herder en een enkele andere eenzame wandelaar. Het deel van de Camín Real de La Mesa vanaf Puerto de San Lorenzo naar Belmonte, het deel dat wij te paard aflegden, is op plekken aan een opknapbeurt toe. Een beetje meer bekendheid voor de Camín zou de overheid ertoe kunnen bewegen het pad te herstellen.

Doen

SILVIELLA
Museo Las Ayalgas de Silviella
Rariteitenkabinet vol etnografische en industriële relikwieën, van felgekleurde oldtimers tot typemachines en zelfs martelwerktuigen uit de tijd van de Inquisitie.
lasayalgas.es

VEIGAS
Ecomuseo de Somiedo
Tot medio jaren tachtig woonden er mensen in deze eenvoudige stenen *teitos*, huisjes met daken van riet of stro. Dit museum beschikt over drie van die huisjes, die eruitzien alsof de bewoners ervan er gisteren nog kookten en leefden.
redmeda.com/museos/ecomuseo-de-somiedo

LAS FERRERAS
Kajakken
De rivier Nalón is met 153 kilometer de langste en belangrijkste rivier van Asturië. In een kajak vaar je door velden vol waterbloemen, via stroomversnellinkjes en onder stalen bruggen door naar bijvoorbeeld het dorpje Candamo.

1 Avelino Ordura leidt de paardrijtocht over de Camín.

2 Locals verzamelen op het terras van restaurant Casa Cobrana in Valle de Lago.

SAN JUAN DE LA ARENA
Surf's up
Aan de Cantabrische kust liegen de golven er vaak niet om. Maar als ze zich, zoals vandaag, aardig koest houden, en je goed ziet waar in de branding zich scherpe rotsen bevinden, is dat perfect oefenterrein voor beginners zoals ik. Twee keer lukt het me om op precies het juiste moment in één soepele beweging te staan én om mijn evenwicht te bewaren. De golf stuwt me voort richting strand, en ondanks dat ik allesbehalve elegant op het strand wordt geworpen, voel ik me euforisch.
escueladesurfrompientenorte.com

LA RUTA DE LOS MIRADORES
Eenvoudige wandeling (vijf kilometer) van San Esteban de Pravia naar Playa Aguilar. Onderweg zijn er verschillende uitkijkpunten over de beeldschone Asturische kust: door rotsen afgeschermde baaien en uitgestrekte, goudkleurige zandstranden waarboven grillige kliffen uittorenen, begroeid met alle tinten groen, en tot zover je kunt kijken het van dichtbij turquoise en steeds donkerblauwer kleurende water van de Golf van Biskaje.

ZO DOE JE HET
Osos y Olas, of op z'n Engels, Bears and Waves, beren en golven, is een route ontwikkeld door de in Asturië geboren Spaanse reisjournalist Javier Gonzalez. Hij woont tegenwoordig in Madrid, maar keert, net zoals vele Madrilenen, regelmatig terug naar de regio. Zeker in de zomer trekt het intens groene, bergachtige en waterrijke Asturië ook bezoekers uit andere landen, maar veel van de kleinere dorpen en lokale bedrijfjes profiteren niet van de toeristen die natuurpark Somiedo, Oviedo en de populaire stranden bezoeken. Armoede, vergrijzing en leegloop bedreigen het voortbestaan van de schilderachtige dorpjes, en daarmee het voortbestaan van lokale tradities, ambachten, gespecialiseerde musea en andere kleine familiebedrijven. Ook Gonzalez' geboortedorp leek niet aan dat lot te kunnen ontsnappen. Hij bedacht daarom een plan om toeristen Asturië te laten zien op een manier die de populaire gebieden met de minder bezochte gebieden verbindt, en om bedrijven te laten zien hoe ze kunnen samenwerken, om bezoekers de grote diversiteit van de regio te laten zien. Het resultaat: Osos y Olas, een *(guided* of *self-guided)* tour die je van de bergen naar de zee leidt, en die helemaal naar je wensen aangepast kan worden.
bearsandwaves.com